A°. 1852. N°. 291.

Opregte Donderdagsche
HAARLEMSCHE COURANT
van 9 December.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: ƒ 5 in de drie maanden.

BERLIJN, 6 December.

De benoeming van den voorloopigen president der Tweede-Kamer heeft plaats gehad. Als zoodanig is de heer *Uhden*, minister van Justitie vóór 1848, en de candidaat der behoudende partij, verkozen. Tot eersten onder-voorzitter is benoemd graaf *Waldbott*, die tot de katholieke partij behoort. Deze partij is daarbij op eene haar eigene wijze te werk gegaan, en schijnt zich tot de beide andere, de behoudende en de vrijzinnige, te hebben gewend, om ten slotte, met hare vereenigde stemmen, de zaken zoo te doen beslissen, als met hare belangen het meest kan strooken. Bij de eerste stemming waren 324 stemmen uitgebragt, waarvan 153 op den heer *Uhden*, 113 op den candidaat der liberalen, graaf *v. Schwerin*, en 55 op den graaf *Waldbott*. Eerst bij de derde stemming is de heer *Uhden* benoemd met 154 stemmen, tegen 131 voor graaf *Schwerin*, terwijl er 42 briefjes in blanco in de bus waren gevonden, welke klaarblijkelijk afkomstig waren van leden der katholieke partij. Bij de benoeming van graaf *Waldbott* heeft de behoudende partij haar woord jegens de katholieke gestand gedaan, in weerwil, dat dit van de laatstgenoemde, bij de verkiezing van den heer *Uhden*, niet was gebleken, en verscheidene leden hunne stem ten voordeele van graaf *v. Schwerin* hadden uitgebragt. — Indien men dezen weg vervolgt, beloven velen zich weinig goeds van deze zitting.

VAN DEN RIJN, 7 December.

De berigten, omtrent den toestand van den Koning van Zweden, luiden, sedert eenige dagen, bij voortduring meer en meer gunstig.

— De oostenrijksche gezant, graaf *v. Thun* begeeft zich dezer dagen naar Berlijn. Ook zal de heer *v. Brück*, zoo men verzekert, namens de oostenrijksche Regering, met eene zending van een zeer bevredigenden aard derwaarts worden belast.

PARIJS, 6 December.

Heden is de Senaat vergaderd geweest, ten einde te beraadslagen over de besluiten, welke door dat hooge staats-ligchaam moeten worden uitgevaardigd tot regeling van den toestand der verschillende leden van het keizerlijke geslacht. Het eigenlijk gezegde *keizerlijke* Huis bestaat slechts uit drie leden, zijnde de Keizer, de gewezen Koning *Jerôme* en diens zoon, prins *Napoleon*. Daarop volgen de leden van het geslacht *Bonaparte*, die burgerlijk vermaagschapt zijn aan het Keizerlijke Huis. Deze zijn de Vorsten, welker huwelijken in der tijd met goedvinden van Keizer *Napoleon* hebben plaats gehad. De kinderen, uit deze huwelijken voortgesproten, die op hunne beurt echt-vereenigingen hebben aangegaan, welke niet door het hoofd van de dynastie zijn bekrachtigd, maken echter geen deel uit van de zoogenaamde *civiele* keizerlijke familie.

De staatsman, die aan het hoofd is geplaatst van het ministerie van Staat, is regtens de ambtenaar van den Burgerlijken Stand voor alles wat het keizerlijke en civiele geslacht van Z. M. Keizer *Napoleon III* aangaat.

Het cijfer der dotatien zal door den Senaat moeten worden vastgesteld. Alleen is van de zijde der hooge Regering voorgedragen, om den aanstaanden erfgenaam van de keizerlijke waardigheid eene jaarlijksche dotatie van 1½ millioen toeteleggen.

Men is steeds zeer verlangende, om te weten welken persoon door den Keizer tot erfgenaam zijner waardigheid zal worden aangewezen, ingeval hij zonder nakomelingschap mogt komen te overlijden. — Onder de geruchten van den dag behoort, dat het huwelijk des Keizers tegen het einde van Februarij voortgang zal hebben, en zijne kerkelijke wijding door den Paus op 15 April bepaald is. Van eene doorgaans goed onderrigte zijde wordt thans weder stellig verzekerd, dat de Paus herwaarts zal komen.

— Heden namiddag te twee ure is de engelsche gezant, lord *Cowley*, door den Keizer in een plegtig gehoor ontvangen geworden, en zijn door hem de geloofsbrieven overhandigd, waarbij het britsche Bewind het Keizerrijk erkent, en de genoemde staatsman als gezant bij het keizerlijke Kabinet wordt geaccrediteerd.

De Keizer heeft lord *Cowley* in de troonzaal ontvangen. De laatstgemelde was, even als al de leden der britsche legatie, in groot- gala-kleeding verschenen. De legatie is door twee rijtuigen des Keizers afgehaald geworden en door den graaf *Bachiocchi* en den ceremonie-meester *Feuillet des Conches* aan den Keizer voorgesteld. Men verzekert, dat de door lord *Cowley* overhandigde geloofs-brieven in zeer vriendschappelijke bewoordingen zijn opgesteld en groot genoegen hebben gegeven aan de bewindslieden alhier.

Heden is de Keizer alweder uitgereden. Z. M. was te paard gezeten, en, even als twee hem vergezellende adjudanten, in burgerlijk gewaad gekleed. Men heeft hier en daar den kreet van: „ leve de Keizer!" aangeheven. — De weelde neemt hand over hand in deze hoofdstad toe en de met vier paarden bespannen rijtuigen worden weder meer dan vroeger gezien. In de Champs-Elysées heeft men heden den prins *van Canino*, den voormaligen voorzitter der romeinsche Constituerende Vergadering, opgemerkt, die in persoon een rijtuig, met vier schoone paarden bespannen, bestuurde. De bedienden van den prins droegen de keizerlijke liverij, en deze omstandigheid heeft aanleiding gegeven dat hij herhaaldelijk voor den Keizer is aangezien.

— De minister van Marine en Kolonien heeft last gegeven, om het stoomschip *Orenoque* van 450 paardenkrachten ter beschikking te houden van den Emir *Abd-el-Kader*, ten einde hem naar de plaats zijner bestemming overtebrengen. De Emir zal zich te Marseille aan boord van dat vaartuig begeven met zijn gevolg, 't welk uit omstreeks 50 personen bestaat.

De minister heeft de noodige maatregelen gelast, opdat het gedurende de reis *Abd-el-Kader* en diens medgezellen aan niets moge ontbreken. De Emir zal worden ontscheept te Moudiana, eene kleine haven, gelegen aan de Zee van Marmara, op een afstand van ongeveer 40 kilometers van de stad Brussa.

— De laatste berigten uit de Pausselijke Staten maken weder gewag van menigvuldige rooverijen. In den nacht tusschen 23 en 24 November is onder anderen de heer *de San-Marzano* op den openbaren weg bij Viterbo aangerand en beroofd. De genoemde staatsman keerde terug van Marseille, waar hij namens den Paus Prins *Lodewijk Napoleon* had verwelkomd. Vier gemaskerde roovers hebben het postrijtuig, waarin de heer *de San-Marzano* zich met zijn reisgezelschap bevond, aangevallen en tegengehouden, nadat door een pistoolschot den postillon het been was stuk geschoten. De roovers hebben ongeveer 8000 fr. aan specie medegenomen en daarenboven eenige horologes en andere kostbaarheden.

Dit misdrijf heeft zoo nabij Viterbo plaats gehad, dat de aan de poort dier stad geplaatste schildwacht het pistoolschot heeft gehoord. Onverwijld zijn gensdarmes vertrokken: doch bij hunne komst hadden de roovers reeds de vlugt genomen. Eene tweede rooverij heeft den volgenden dag plaats gehad bij Civita-Vecchia, en eene derde op den 26sten November op den weg naar Napels, naar men vermoedt, door dezelfde bende, welke den heer *de San Marzano* heeft uitgeplunderd. Het kan wel geene verwondering baren, dat na het gebeurde op nieuw met kracht wordt aangedrongen op eene verbeterde organisatie van het politie-wezen in de Pausselijke Staten.

Bij gelegenheid van het herstel van het fransche Keizerrijk, zou door de vereeniging der fransche krijgslieden te Rome, genaamd *le Cercle militaire*, een luisterrijk feest worden gegeven.

PARIJS, 7 December.

De *Moniteur* behelst een besluit, waarbij kwijtschelding van straf wordt verleend aan alle onder-officieren en soldaten, die desertie hebben gepleegd en te dier zake nog niet gevonnisd zijn geworden.

— De heden uit Madrid van den 2den ontvangene berigten houden in, dat de spaansche Cortes bij koninklijk besluit ontbonden zijn verklaard, en de spaansche stemgeregtigden zijn opgeroepen om, *met toepassing der bestaande wettelijke verordeningen*, eene nieuwe Kamer zamentestellen, die in Maart aanstaande zal bijeenkomen.

Deze maatregel, waaruit genoegzaam schijnt te blijken, dat de spaansche ministers hebben afgezien van hun voornemen om overtegaan tot eenen *coup d'état*, heeft ter beurze te Madrid een zeer gunstigen indruk teweeggebragt.

Het wordt thans bepaald berigt, dat in de zitting van den 1sten de heer *Martinez de la Rosa*, de candidaat der oppositie, met 121 stemmen tot voorzitter der Kamer is gekozen geworden. Alle berigten komen verder hierin overeen, dat verreweg het grootste gedeelte der aanzienlijke en invloedrijkste Spanjaarden, zoowel in het burgerlijke als het militaire, tegen den *coup d'état* gestemd waren, en de bewindslieden waarschijnlijk hebben ingezien, dat zij tot zoodanigen maatregel in de gegevene omstandigheden niet konden overgaan, zonder Spanje aan de grootste rampen bloottestellen.

[Berigten uit Madrid van den 3den melden, dat de spaansche Regering ambtshalve heeft doen bekend maken de verordeningen, welke aan de nieuw te benoemen Vergadering der Cortes zullen worden voorgelegd. Zij betreffen de wijziging der Constitutie, door de instelling van een Senaat, bestaande uit leden, die hunne waardigheid bij erfregt erlangen en uit leden, die door het koninklijk gezag voor hun leven worden benoemd: — uit eene Kamer van Gedeputeerden van 171 leden, die den ouderdom van 30 jaren hebben bereikt, 3000 realen in de belastingen betalen, en in de districten door de 150 hoogst belasten worden verkozen: — en verder verordeningen, betreffende de zekerheid van personen en eigendommen, en de openbare orde. — De fondsen waren te Madrid williger; de 3 pc. 46½: de 1 pc. 25⅜ genoteerd.]

LONDEN, 6 December ('s avonds).

Heden is in het Huis der lords eene beraadslaging over het handels-stelsel, zooals onlangs in het Huis der gemeenten heeft plaats gehad, aangevangen, naar aanleiding van een daaromtrent door den markies *van Clanricarde* gedaan voorstel.

In het Huis der gemeenten heeft de kanselier der Schatkist, op eene daaromtrent gedane vraag, heden medegedeeld, dat het britsche gouvernement het nieuwe Bestuur in Frankrijk erkend heeft, en dat de nieuwe fransche Keizer officieel verklaard heeft, dat hij zijn Keizerschap niet op een erfelijk regt wilde vestigen, maar op den wil des volks. Tevens verzekerde de minister, dat de Keizer onderhands verklaard heeft, dat hij de sedert 1815 door de vreemde gouvernementen genomene besluiten geheel aannam. Deze laatste mededeeling is met vreugdegejuich door de vergadering beantwoord. — Aanstaanden vrijdag zal over de financiële ontwerpen des ministers beraadslaagd worden.

— De jeugdige belgische Prinsen, welke zich sedert eenige weken hier te lande bevinden, hebben zich eergisteren naar Osborne-house begeven, om een bezoek bij H. M. de Koningin afteleggen.

— Met het stoomschip *Canada* zijn heden ochtend berigten uit Noord-America te Liverpool aangebragt, loopende tot 26 November uit Halifax. Uit die tijdingen blijkt, dat in de laatste dagen te Nieuw-York en elders in de Ver.-Staten weder veel spanning geheerscht had, ter zake van een berigt, dat de bekende n.-americaansche post-stoomboot *Crescent-city* in de wateren van Cuba gezien was, vervolgd wordende door twee spaansche oorlogsvaartuigen. Later echter was die opschudding aanmerkelijk verminderd, nadat men vernomen had, dat de genoemde stoomboot geenszins door de Spanjaarden gejaagd was: dat de bewuste spaansche schepen slechts afgezonden waren, om aan den bevelhebber van de *Crescent-city* kennis te geven, dat zijn schip te Havanna toegelaten zou worden, maar dat de hofmeester, zekere *Smith*, tegen wien de spaansche bewindslieden bijzondere redenen van klagt hebben, niet aan wal kon komen: dat dien ten gevolge de boot ook werkelijk te Havanna toegelaten was, en alleen de bedoelde *Smith* niet aan land had mogen gaan. Dit laatste werd nu nog beschouwd als eene beleediging; waartegen men van den kant van het gouvernement der Ver.-Staten des noods strenge maatregelen begeerde.

De dezer dagen ontvangen opgaaf, dat het geschil tusschen het n.-americaansche Bewind en Peru, over de Lobos-eilanden, beslecht is, wordt bevestigd door de met de *Canada* aangebragte tijdingen.

— Onze bladen melden, dat op onze lands-werven bevel ontvangen is, om aan de vreemdelingen, die zich daar mogten aanmelden, onder geen voorwendsel de gelegenheid te verschaffen om in de werkplaatsen te komen en in aanbouw zijnde schepen te bezigtigen.

— Eergisteren heeft eene bezending van aanzienlijke personen den minister van Binnenl. Zaken een aan H. M. de Koningin gerigt Adres aangeboden, waarin H. M. tusschenkomst ten behoeve van de in Toscane, ter zake van hunne godsdienst-belijdenis, veroordeelde *Madiai's* verzocht wordt. De adressanten verklaren daarin: „ dat zij H. M. erkennen als de vertegenwoordigster van een magtig en vrij land, welks roem steeds geweest is, het geheiligde regt van ieder mensch op vrijheid van conscientie daadwerkelijk te verkondigen: dat zij levendig het gevaar beseffen van tusschenkomst eener natie in de binnenlandsche aangelegenheden van een anderen Staat, maar tevens oordeelen, dat, wanneer vreedzame en onschadelijke lieden in een christelijk land veroordeeld worden als misdadigers, om geene andere reden dan om hunne geloofsbelijdenis, het gebiedende pligt is van alle voorstanders van vrijheid, beschaving en veiligheid, om in den naam der regtvaardigheid, der burgerlijke vrijheid en der menschelijkheid te protesteren tegen eene zoo sterke schending van het regt van ieder mensch om de inspraak van zijn gemoed op eene voor niemand storende wijze te volgen." Zij verzoeken wijders H. M., de gevoelens der britsche natie over deze zaak aan het toscaansche gouvernement bekend te maken, en pogingen aantewenden ten einde voor de veroordeelden kwijtschelding van straf, of ten minste verzachting van hun droevig lot, te bewerken. Dit adres is door ruim 23,000 personen onderteekend, waaronder een zeer groot aantal leden van het Parlement, hooge en minder aanzienlijke geestelijken, officieren der zee- en landmagt, regterlijke beambten, koopliedien, bankiers, enz., enz. De minister heeft beloofd, dat hij het adres onverwijld aan H. M. zou aanbieden.

Onze bladen melden, op grond van berigten uit Florence van 22 Nov., dat onlangs daar een nieuw en zeer treffend geval van vervolging ter zake van de godsdienst heeft plaats gehad. Zekere *Guarducci*, een bediende in het bankiershuis *Fenzi en Hall*, was 's nachts van zijn bed geligt en gevangengezet om geen ander misdrijf dan wegens het belijden der protestantsche godsdienst. Vroeger was diezelfde persoon, benevens eenige anderen, tot gevangenisstraf veroordeeld geweest, ter zake van het te zamen lezen van den Bijbel: die straf was veranderd in ballingschap gedurende een jaar, en nu onlangs was hij in Toscane teruggekomen.

BRUSSEL, 7 December.

De Prinsen worden tegen den 16den, 's Konings geboorte-dag, uit Engeland terug verwacht. — Na Januarij zullen ten Hove de danspartijen en groote feesten, welke, na het overlijden der Koningin, waren geschorst, worden hervat.

— Gisteren hebben de Gedeputeerden de wet, betreffende de drukpers, zoodanig als die door de commissie, met goedvinden der Regering, was gewijzigd, met 67 tegen 21 stemmen aangenomen. Al de verdere daarop voorgestelde amendementen zijn afgewezen. Zij zijn ondersteund geworden door den gewezen minister *Rogier*, doch bij de eindstemming heeft deze, desniettegenstaande, zich voor de wet verklaard. De minister van Justitie heeft zijne overtuiging te kennen gegeven, dat, met de onderwerpelijke wet, steeds eene betamelijke beoordeeling van de daden der vreemde mogendheden geoorloofd zal zijn. De redenaar, die den meesten indruk heeft gemaakt, was de heer *Deranx*, welke, de aanvallen van den heer *de Merode* op de vrijheid van de drukpers beantwoordende, heeft beweerd, dat Belgie, sedert in 1815 over dat Land als over een levenloos wezen was beschikt, juist van die vrijheid de heilrijkste vruchten had geplukt. Ook zijne redevoering heeft den luiden bijval der aanwezigen erlangd.

'SGRAVENHAGE, 8 December.

De nederlandsche regering is toegetreden tot het tractaat van Londen van 8 Mei, tusschen de groote mogendheden en Denemarken tot stand gebragt, ter verzekering

van de zelfstandigheid van dat Rijk en ter regeling van de troon-opvolging.

— Naar men verneemt, heeft de heer baron *Fagel* dezer dagen nieuwe geloofsbrieven erlangd als Nederlandsch gezant bij Z. M. den Keizer der Franschen.

— Z. M. heeft, bij besluit van den 7den dezer, aan den kollonel der infanterie *J. D. Barre*, adjudant van Z. K. H. Prins *Frederik*, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der onderscheidings-teekenen van kommandeur der Orde van het Zwaard, hem geschonken door Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen en van ridder 2de kl. der orde van den Rooden Adelaar, hem geschonken door Z. M. den Koning van Pruissen.

Z. M. heeft aan *B. H. van der Haer*, benoemd tot lid der Ged. Staten in Friesland, eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeente Westdongeradeel, integaan met 1e. Januarij 1853.

Z. M. heeft, op zijn verzoek, uithoofde van ligchaamsgebreken, pensioen verleend aan den 1sten luit.-adj. *M. J. Worbert*, graaf *van Wassenaar*, van het 2de reg. dragonders.

— In de bijeenkomst van de Tweede-Kamer van gisteren heeft Z. Exc. de minister van Kolonien in de eerste plaats geantwoord op de aan hem gerigte vragen, en daarbij te kennen gegeven, dat steeds met de Handelmaatschappij wordt onderhandeld, maar dat in geen geval de aflossing van de tien millioenen aan dezelve zal worden belemmerd of onmogelijk gemaakt.

Ten aanzien van de vestiging van eene geregelde stoomvaart van Batavia naar Sydney, heeft de minister verklaard, dat dien ten behoeve nog geene aanvraag aan de Regering is gedaan, maar dat eene ondersteuning ter bevordering eener dergelijke onderneming niet zou worden geweigerd. — Ten aanzien van het bestaan van kwikmijnen op Sumatra is een onderzoek bevolen: maar de minister heeft, betreffende deze aangelegenheid, op Borneo gewezen, en het wenschelijke doen uitkomen, dat de ondernemingsgeest mogt worden gevestigd op hetgeen dat eiland in dit en in andere opzigten zou kunnen opleveren. Ten aanzien van de Molukken heeft de minister gewezen op het verslag, waaruit blijkt, dat oorzaken buiten zijn bereik hem hebben verhinderd datgene te doen, 't welk hij reeds lang te voren had gewenscht. Betreffende het radikaal van O. I. ambtenaar heeft Z. E. verklaard, dat het besluit van 1848 nog steeds van kracht is, en dat eerlang alle onzekerheid, welke dienaangaande nog kan bestaan, uit den weg zal worden genomen.

Op de aanmerkingen wegens de aanzienlijke sommen, die zijn uitgegeven voor assurantie, en die zijn voorgedragen als verkwistingen, heeft de minister gemeend te moeten aanmerken, dat er zeker geld is uitgegeven, maar dat deze uitgaaf heeft gestrekt om eene inkomst van honderd millioenen aan 's Rijks schatkist te verzekeren, en dat, met het oog op mogelijk molest, de verzekering niet behoort te worden verzuimd.

Het is Z. E. voorgekomen, dat het twijfelachtig is, of de stad Harlingen wel de geschikte plaats is voor den verkoop van producten, ter zake van den diepgang der schepen; maar dat deze aangelegenheid onderzocht zal worden.

Ten aanzien van de suiker-contracten heeft Z. E. zich in het breede verklaard, en daarbij te kennen gegeven, dat naar zijn inzien, dergelijke contracten niet vatbaar zijn, om bij mededinging te worden verleend, en dat de beschikking over de producten, in elk geval, aan zekere restrictien zou moeten verbonden blijven. Wat betreft den toestand van Tagal, heeft de minister aangemerkt, dat het hem is voorgekomen, dat hetgeen deswegens is vermeld, overdreven is geweest; maar dat er gewisselijk een onderzoek heeft plaats gehad, en dat, naar aanleiding daarvan, de Gouverneur-generaal zeker, als dit onderzoek is afgeloopen, daarin naar behooren zal hebben beslist. — Ten aanzien van zijne denkbeelden omtrent het regeringsstelsel in Indie, heeft de minister aangemerkt, dat hij omtrent zijne overeenstemming met den heer *Baud*, zich niet behoeft uittelaten; maar dat, wat de voordragt van het beleid op de Regering betreft, hij vermeent, te moeten aanmerken, dat hij minister dit ontwerp geenszins alleen en als op zich zelven staande heeft bewerkt, maar zich, alvorens het intedienen, heeft verzekerd van de goedkeuring van al de daarin opgenomene beginselen van bestuur.

De heer *Rochussen* heeft daarop de geschiedenis voorgedragen van het cultuur-stelsel, zoodanig als het door den graaf *van den Bosch* is ingevoerd; van de daaraan gegeven uitbreiding, en de herziening, aan welke de voorwaarden van de suiker-productie zijn onderworpen geworden. Hij heeft daarbij verklaard, dat, indien vroeger daardoor nadeel is geleden, er thans een voordeel van wordt getrokken, 't welk hij op drie millioenen berekent. Tengevolge van verschil van meening, is, volgens dien spreker de termijn voor den duur der contracten verkort geworden, ten einde, indien men later tot eenige verandering van het stelsel mogt overgaan, zich de handen voor de toekomst niet te binden, en inmiddels het voordeel, 't welk de Staat uit de cultuur geniet, niet op het spel te zetten.

Naar het oordeel des sprekers, is het veranderen van het stelsel, om verbetering te erlangen, een moeijelijk vraagstuk, ook ter zake van den wedstrijd, welken men elders heeft voltehouden. Hij heeft verklaard, zich overtuigd te houden, dat, even als de Java-koffij de bovenhand behoudt boven de braziliaansche, de Java-suiker de bovenhand zal blijven behouden op de Cuba-suiker en op de beetsuiker, mits men den raad opvolge van deskundigen. Hem is voorgekomen, dat tot verbetering zoude kunnen leiden de vermeerdering van productie op eene gegevene oppervlakte lands, en de uitbesteding van de levering van het product aan het bestuur tot den laagsten prijs; doch hij heeft tevens gemeend, dat met dergelijke verordeningen de Nederlanders weinig, doch de Chinezen verreweg de meeste voordeelen daarvan zouden genieten. Reeds worden er, naar zijn gevoelen, op Java ook door bijzondere personen krachtige pogingen aangewend, om de cultuur te bevorderen, die ook, wanneer zij daarvoor vatbaar worden geacht, door de Regering worden ondersteund, en heerscht op Java geenszins een geest van stilstand, zooals sommigen voorgeven.

Hij heeft zich gelukkig geacht, te hebben kunnen medewerken tot veel goeds en heilrijks, dat in den laatsten tijd in Indie is tot stand gebragt, en heeft daarbij gewezen niet alleen op het geldelijk voordeel, maar ook nog op andere belangen: op de verbetering van het onderwijs, van den gezondheidstoestand, van kunsten en wetenschappen, waaraan eene volledige vrijheid is verzekerd; — op de stichting van zoo vele kerken op de bijbelverspreiding, zonder eenigen dwang. Hij heeft echter tevens aangemerkt, dat dergelijke verbeteringen niet dan langzaam kunnen worden voortgezet, maar dat een en ander het bewijs oplevert, dat men geenszins stil staat.

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft gemeend, zich te moeten verklaren omtrent het regt van de Regering, om, onder hare verantwoordelijkheid, een openbaar ambtenaar uit zijne betrekking te ontslaan. Hem is voorgekomen, dat geenszins aan de Kamer, en veel min aan eenig lid derzelve, het regt toekomt om dergelijk ontslag te beoordeelen, zoo lang er geene wet is gekrenkt, en hij heeft daarbij gewezen op de gehoudene beraadslaging bij de behandeling van de Gemeente-wet over het burgemeesters-ambt. Z. E. heeft verder doen opmerken, dat er in dit opzigt geen onderscheid bestaat tusschen den min of meer hoogen rang, welke door den ontslagen ambtenaar wordt bekleed — dat, wat de verantwoordelijkheid betreft van den minister, die tot het verleenen van eenig ontslag besluit, dit alleen kan worden beoordeeld door den bewindsman zelven, welke verpligt is om met den ambtenaar te arbeiden, en dat men, met daarop inbreuk te maken, hare eerste en meest noodzakelijke werking zoude voorbijzien.

De heer *Gevers v. Endegeest* heeft verklaard, met de beginselen van den minister intestemmen, en met genoegen te hebben ontwaard, dat in dit opzigt eensgezindheid bij het Bewind bestaat; — een voordeel, 't welk ten aanzien van de regeling van het muntwezen in Indie niet aanwezig was. De spr. verwacht daarvan goede vruchten, die hij reeds aanvankelijk meent te bespeuren in de rust en de orde, die in de volkplantingen heerschen, in de toenemende welvaart en de uitbreiding van den ondernemingsgeest. De spreker heeft tevens bij deze gelegenheid doen opmerken, dat, indien men zich nu tegen den minister van Kolonien zoude willen verklaren, deze aanval, na de gegevene inlichtingen, tegen geheel het Bewind gerigt zou zijn, en van den kant dergenen zoude komen, die gewoonlijk dit Bewind het krachtigst ondersteunen.

De heer *Bachiene* heeft aanmerking gemaakt op hetgeen door den minister van Binnenlandsche Zaken is aangevoerd. Hij heeft begrepen, dat, in elk geval, aan de Kamer het regt toekomt, om zich tegen willekeur te verklaren, en gewezen op de beraadslaging ter gelegenheid en ter zake van het ontslag van den officier *Stieltjes*. — De minister heeft daarop geantwoord, dat hij indertijd, ten aanzien van die zaak, niet tegen het verleenen van ontslag is opgekomen, maar dat het destijds het al of niet afleggen van een eed gold, en dat de Regering, ten aanzien van het regt van ontslag, vrijen zelfstandig moet kunnen te werk gaan. — De heer *v. d. Linden* heeft de Regering het regt van ontslag niet betwist, maar heeft gemeend, dat de Kamer altijd het regt had, om de redenen van het ontslag te beoordeelen. — De heer *v. Goltstein* heeft geoordeeld, dat, daar er twijfel bestond, of het ontslag van den gouverneur-generaal het gevolg was geweest van het beklag eener vreemde mogendheid, het hier de vraag heeft gegolden, of daarbij de eer en de waardigheid des lands voldoende was gehandhaafd, en dat de Kamer allezins bevoegd is geweest, om deswegens te worden ingelicht; inzonderheid, daar het een bewindsman aanging, die gewigtige diensten aan den Staat heeft bewezen.

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft daarop zijne gevoelens nader ontwikkeld, en erkend, dat, zoo het eene onderhandeling betreft waarbij de eer en de onafhankelijkheid van den Staat gemoeid is, de Kamer allezins het regt heeft, om inlichting te vragen; maar dat, zoo dikwerf het een ontslag geldt van een ambtenaar, de Regering daarin vrij en onafhankelijk moet kunnen handelen, of dat anderzins de regering niet mogelijk zoude zijn; — dat de minister in dit opzigt moet kunnen volstaan met de verklaring, dat hij met den ontslagen ambtenaar niet langer kon werken. — De minister van Kolonien heeft tevens herhaald, dat de ambtenaar, van welken hier sprake is, niet had beantwoord aan hetgeen de Regering van hem had verwacht en verlangd.

Bij de verdere woordenwisselingen heeft de heer *Jongstra* zich ten aanzien van zijn bezwaar wegens het niet brengen der koloniale ontvangsten en uitgaven op de Staasbegrooting, beroepen op de gevoelens, vroeger door den minister van Binnenlandsche Zaken op dat stuk beleden. — Z. E. heeft daarop geantwoord, dat hij in de staats-commissie tot het uiterste daarvoor heeft gestreden; doch dat zijne oude bondgenooten hem zijn afgevallen, uit vrees, dat men alsdan de handen al te diep in de koloniale huishouding zoude slaan, en dat alzoo het beginsel is aangenomen van geene koloniale begrooting hier te lande te moeten vaststellen. — De heer *Bachiene* heeft gemeend, dat al de contracten aan de kennisneming der Wetgeving konden onderworpen worden, en heeft verlangd, dat zoo lang het regerings-reglement niet zal zijn vastgesteld, er geene contracten voor langen termijn zullen worden verleend. — De minister heeft, omtrent dit laatste, zijne medewerking toegezegd. — Ten aanzien van Tagal heeft de heer *Rochussen* verzekerd, dat er strijd was ontstaan tusschen den resident en suiker-contractanten, en dat er geene termen zijn gevonden, om dien bewindsman, welke als een getrouw ambtenaar had gehandeld, van daar te verwijderen.

— Heden is in de bijeenkomst der Tweede-Kamer beraadslaagd over de wet, tot het in omloop houden van een bedrag van 10 millioenen aan muntbiljetten van 1849.

De heer *v. Eck* heeft eene wettelijke verordening wenschelijk geacht, waarbij het in omloop te houden bedrag van muntbiljetten, ter zake van het gebrek aan klein munt-papier, zoude worden verdubbeld. De minister van Financien heeft het, om meer dan eene reden, bedenkelijk geacht, om aan dit verlangen te voldoen, en daarop is de wet eenstemmig, door 47 leden, aangenomen.

Verder zijn aangenomen de wetten, betreffende de irreguliere veenderijen bij 's Gravenhage; — ter bekrachtiging van provinciale belastingen in Noord- en Zuid-Holland, Zeeland, Friesland, Groningen, Overijssel en Drenthe; — ter aanvulling van de verordening op de militaire pensioenen; en tot het verleenen van naturalisatie aan onderscheidene personen.

Bij de beraadslaging over de voordragt, wegens het heffen van gelden bij het gebruik van zekeren steiger in Zeeland, hebben de heeren *Slicher* en *de Man* begrepen, dat hier eigenlijk geene sprake was van eene provinciale belasting, maar alleen van eene inrigting, welke zich de Provincie had aangetrokken. De heeren *Bachiene* en minister van Binnenlandsche Zaken hebben het tegendeel beweerd, en de wet is, met 42 tegen 10 stemmen, aangenomen. *Tegen* hebben gestemd de heeren *v. Hall*, *de Man*, *S. v. 's Gravesande*, *v. Doorn*, *v. Goltstein*, *v. Akerlaken*, *v. Lijnden*, *Groen*, *Mackay* en *Slicher*.

De beraadslagingen over de wet op de middelen voor de dienst van 1853 hebben heden geenen voortgang gehad.

Tegen morgen wacht men de beraadslaging over de voordragt, betreffende de regeling der kosten voor de ontvangst der belastingen voor het Rijk; — eene provinciale belasting in Zeeland, en de bewaring van de oude registers der hypotheken; — verder de overweging der conclusie van de commissie, wegens het besluit van den Gouverneur-generaal in Neerlands Indie, wegens de wijziging in het tarief van regten. — Zoo men verzekert, is de beraadslaging over de wet op de conversie van de 4 pc. schuld in de volgende week te wachten.

Zondag, 19 December, des namiddags half twee ure, zal in de nieuw gebouwde kerk voor de Hervormde Gemeente te Assendelft, ofschoon dezelve nog niet geheel afgewerkt is, de *eerste* godsdienstoefening gehouden worden.

— Aan het feest, hetwelk de hier gevestigde vereeniging *Door vermaak tot nut* (gelijk in vorige jaren) in den avond van 6 December jl. aan kinderen der minvermogenden gegeven heeft, hebben ruim 300 dezer kinderen deelgenomen. Het had plaats in den nieuwen schouwburg, alwaar de jeugdige feestelingen onthaald zijn op chocolade en beschuit, en grootelijks vermaakt door den heer *Bamberg*, welke hen een geruimen tijd op de aangenaamste wijze met zijn goochelspel en kunstverrigtingen bezighield.

— Men verneemt, dat zich eene commissie vereenigd heeft tot het stichten eener Kerk voor de Hervormden in den drooggemaakten Anna Paulowna Polder, en dat deze commissie, onder goedkeuring en aanbeveling van het Provinciaal Kerkbestuur van Noord-Holland, zich aan de onderscheidene gemeenten in die Provincie gewend heeft, met het verzoek tot het houden eener kerkelijke collecte, ten einde haar in staat te stellen, om haar zoo loffelijk voornemen te volbrengen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 8 December. Den 7den dezer in Texel binnengekomen: *Abeona*, Young, Alexandria, l. v. Wymouth; *Bernhard & Elise*, Schaap, Hull. Niets uitgezeild. Wind z. w. - z.

Den 7den dezer in Helvoet niets binnengekomen. Gisteren nog *Ouse*, Banks, Newhaven; en uitgezeild: de stoomb. *Bordeaux*, Bordeaux; *Pelican*, Liverpool; *Comet*, Spiesen, Grangemouth; *Californie*, Ivancich, Newcastle. Wind z. stil.

Den 18den Nov. van Galatz uitgezeild: *Henrica Christina*, Garrelts, Queenstown.

Den 25sten Nov. te Valencia binnengekomen: *Beurs van Rotterdam*, Veenstra, Callao.

Den 4den dezer te Rouaan binnengekomen: *Hendrika*, Collenteur, Rotterdam; *Elisabeth*, Nepperus, Dordrecht; en uitgezeild *Johanna Christina*, Jonker, Rotterdam.

Den 4den dezer op de hoogte van het Goodwinsand: *Dolphijn*, Coerkamp, Newcastle naar Venetien.

Den 5den dezer te Deal binnengeloopen: *Kortenaar*, van der Pl., Rotterdam naar Liverpool; *Jonge Walrave*, Gnodde, Newcastle naar Trapani.

Den 4den dezer te Cowes binnengeloopen: *Charles*, Ruark, Rotterdam naar Newjork.

Den 4den dezer ter reede van Portland binnengeloopen: *Panama*, de Goede, Vlaardingen naar Cadix.

Te Egmond aan Zee is op den 7den December bij den burgemeester aangegeven een naambord uit zee aangespoeld, waarop in vergulden letters FIFESHIRE, op een ligt blaauwe grond.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

8 *December* 1852. — 4½ *ure.*

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld. . .	2½	pct.	64 15/16	65	—
" "	3	"	77⅝	¾	—
" "	4	"	96	⅛	96
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	"	—	—	—
Handelmaatschappij . .	4½	"	119¾	—	—
Oost-Indische Leening. .	4	"	96	—	—
Aand. Holl. Spoorweg.			83	—	—
Leen. " " .	4½	pct.	—	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	"	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten . . .	3	"	77 7/16	½	—
" . . .	4½	"	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & C°. . . .	5	"	108½	—	—
" " 1828/1829.	5	"	107⅜	—	—
Certificat. " 1831/1833.	5	"	96⅞	15/16	—
" " 1840	4	"	91⅜	—	—
" bij Stieglitz. . .	4	"	91 1/16	—	—
" " " N. .	4	"		—	—
Inschr. in Assignatiën . .	6	"	71	—	—
Certific. van " . .	6	"	71⅝	11/16	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . .		*f*	—	—	—
Obligatiën	4	pct.	85⅝	—	—
SPANJE, Obligatiën	1	"	24 3/16	⅜	—
"	3	"	50¼	—	—
" Binnenl. . .	3	"	44¼	7/16	44⅜
Amortisable			6⅛	—	—
Bew. Coupon			3½	—	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll. .	5	pct.	86½	—	—
" " " . .	4	"	70	—	—
" Metalliek . .	5	"	78¼	½	—
" " N. . .	5	"	90⅞	91 1/16	91
" " . .	2½	"	40 9/16	15/16	—
BELGIE, ...	2½	"	—	—	—
Rothschild, ...	2½	"	53⅞	—	—
"	4½	"	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	"	99⅞	—	—
" " £ 200	5	"	99⅞	—	—
PORTUGAL, Oblig. 5 pct. thans	5	"	41⅝	—	—
"	4	"	37¾	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	"	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans . .	5½	"	—	—	—
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans .	3¼	"	41⅓	¼	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2¼	"	22⅛	9/16	—
MEXICO, Oblig. 1851	3	"	24¼	5/16	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			4¼	—	—

Amsterdam Thesaurie 5 pc. 105. Maatsch. van Weldadigheid 4 pc. 88½. Oostenrijk Metall. La. B. 5 pc. 90 11/16. Griekenland obl. geldl. 1825 5 pc. 4 3/16. Columbia Equador 4 1/16 à 3/16. Venezuela obl. uitgest. 16 11/16 à 17⅛. Grenada obl. uitgest. 12 9/16 à 11/16. Louisiana 5 pc. 99¾. De 4½ Brazil. 96¾ — Beleening 2½. Prolongatie 2½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
BOON HARTSINCK, Pres.

Van de binnenl. fondsen waren de 4 pc. iets flaauwer, en de overige prijshoudend. Van de buitenl. waren de belgische aangeboden, de fransche gezocht, de spaansche iets flaauwer, de portugesche onveranderd, en de 5 pc. russische iets minder vast. De oostenrijksche zijn tot hoogere prijzen verhandeld en de zuid-americaansche op de vorige hoogte gebleven.

WEENEN, 7 Dec. De 5 pc. metall. 94¼.

FRANKFORT, 6 December. De 5 pc. metall. 81½. Spanje 1 pc. 23⅞.

LONDEN, 7 December. De 3 pc. gecons. resc. 101¼. Mexico 24¾. Grenada 22½. Spanje 1 pc. 24⅜. Sardinie 96½.

PARIJS, 7 December. De 3 pc. renten 82 fr. 10; ex. d.; 4½ pc. 105 à 75. Spanje 3 pc. binn. 45.

ANTWERPEN, 7 December. Spanje 1 pc. 24.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 8 December. *Tarwe* en *Rogge* tot hoogere prijzen met veel handel. — Van *Tarwe* verk.; in entr.: 129, 132 ℔ b. Pools. *f* 320, *f* 330; 125 ℔ dito *f* 288; 130 ℔ dito *f* 322; in cons.: 125, 128 ℔ b. Pools. *f* 315, *f* 323; 126 ℔ Vries. *f* 275; 128 ℔ Gron. *f* 265; 134 ℔ Kub. *f* 270. — Van *Rogge*; 119, 120, 122 ℔ Odessa *f* 194, *f* 196, *f* 200; 120, 122 ℔ Berd. *f* 196, *f* 200; 116 ℔ gedr. *f* 185; 119 ℔ Arch. *f* 198 — *Koolzaad* op 9 vat, dad. *f* 342; Dec. *f* 342; April *f* 351; Sept. *f* 357. — *Lijnzaad* in een doen; 107, 108 ℔ Egypt. *f* 285.

AMSTERDAM, 8 December. *Raapolie* prijshoudend; ord. cond. *f* 33¾; vliegend *f* 32¾ à *f* 33; op levering in een doen; p° Mei 1853 *f* 34; p° Sept. *f* 34½. *Lijnolie* ord. cond. *f* 29; vliegend *f* 28. *Hennepolie* ord. cond. *f* 39.

NIJMEGEN, 7 December. Alhier was de middelprijs ter markt, van gisteren: van de 311 verkochte mudden Inl. *tarwe* per mud *f* 9,16; van de 221 mudden Hoogl. dito *f* 10,09; van de 395 verkochte mudden *rogge* *f* 6,84; van de *gerst* was de hoogste prijs *f* 5,40 en de laagste *f* 5,05; van de *boekweit* de hoogste prijs *f* 6,50 en de laagste *f* 5,75; van de *haver* de hoogste prijs *f* 3 en de laagste *f* 2,25. De prijs der *aardappelen* was per mud *f* 1,75 à *f* 2,25.

PUBLICATIE.

DE STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS IN DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND, gezien de wetten van 8 Januarij 1817, n°. 1, 28 November 1818, n°. 41, en 27 April 1820, n°. 11, omtrent de inrigting der Nationale Militie.

Willende overgaan tot het daarstellen van alles, wat den geregelden gang en afloop der werkzaamheden voor de ligting der Nationale Militie van 1853 kan verzekeren, en een ieder der belanghebbenden vroegtijdig bekend maken met de pligten of betrekkingen, welke ten deze op hem rusten.

BEPAALT:

Art. 1. De werkzaamheden der Nationale Militie zullen voor den jare 1853, binnen de Steden en Gemeenten dezer Provincie, eenen aanvang nemen met den 1sten Januarij aanstaande.

Art. 2. De inschrijving voor de Nationale Militie, blijft met betrekking tot de ligting van 1853, op den ouden en bestaanden voet.

Art. 3. De regeling der contingenten, zoo als dezelve voor iedere Gemeente, naar aanleiding van art. 1 der wet van 27 April 1820, n°. 11, zal worden bepaald, zal nader aan de Gemeente-besturen, en door deze aan de belanghebbenden worden bekend gemaakt.

Art. 4. De thans bij de Nationale Militie dienende manschappen,

welke overeenkomstig art. 21 der wet van 8 Januarij 1817, n°. 1, redenen van vrijstelling verkregen hebben, en verlangen uit de dienst ontslagen te worden, zullen zich tot dat einde, vóór den *Januarij* aanstaande, bij de Gemeente-besturen, waartoe zij behooren, moeten vervoegen.

Art. 5. De Gemeente-besturen worden ten ernstigste aangemaand, geene aanvrage tot ontslag aantenemen, *dan op de gronden bij art. 91 en 94 der wet van 8 Januarij 1817 bepaald;* en geene bewijzen toetelaten, *dan letterlijk ingerigt naar de voorschriften der wet;* zullende deze aanvragen door de Gemeente-besturen overeenkomstig art. 22 moeten worden opgezonden *vóór* den 15den Januarij.

Art. 6. De Gemeente-besturen zullen zich bevlijtigen, om zoo veel mogelijk de contingenten hunner Gemeenten door vrijwillige manschappen afteleveren, en *vóór den 5den Februarij* de lijst daarvan, opgemaakt volgens art. 39, intezenden; de premien of handgelden, welke ten deze zullen mogen worden besteed, zijn bij Z. M. besluit van 6 Maart 1817 bepaald op *ƒ* 30; terwijl de dag voor het onderzoek der vrijwilligers, nader aan de Besturen zal worden medegedeeld.

Art. 7. De Gemeente-besturen dezer Provincie zullen, overeenkomstig art. 60, IN DE EERSTE DAGEN der maand Januarij van het volgende jaar, alle Ingezetenen, welke op den 1sten Januarij van dat jaar hun 19de jaar zullen zijn ingetreden, bij publicatie oproepen, om zich vóór den 20sten dier maand tot de loting te doen inschrijven. Zij zullen de hiertoe betrekkelijke registers, conform art. 9 der wet van 27 April 1820, op den 28sten Januarij finaal behooren te sluiten en dezelve daarna ONMIDDELIJK aan hem Commissaris des Konings optezenden.

Art. 8. De Gemeente-besturen zullen bij de alzoo te doene publicatie, den belanghebbenden kennelijk maken de *plaats*, alwaar de inschrijving geschieden moet, en dezelve naauwkeurig herinneren aan de strafbepalingen, bij de wetten voor de nalatigen vastgesteld; terwijl zij alle hun ten dienste staande middelen zullen behooren te bezigen, om verzuim van aangifte ter inschrijving voortekomen.

Art. 9. De dagen, waarop de loting in de respective Militiekantons dezer Provincie een aanvang zal nemen, en derzelver loop, zoowel als de Gemeente, binnen welke dezelve zal plaats hebben, zullen nader worden bekend gemaakt.

Art. 10. Naar aanleiding van art. 125 der wet, zullen de werkzaamheden der Militie-raden, overeenkomstig art. 40, geopend en vervolgd worden, op zoodanige tijdstippen, als door hem Commissaris des Konings aan dezelve, en door het Plaatselijk bestuur aan de belanghebbenden zullen worden medegedeeld. Wordende de respective Besturen uitgenoodigd, om te zorgen, dat de stukken tot staving van redenen tot vrijstelling, betreffende lotelingen van vroegere jaren, die voor de eerste zitting van den Militie-raad moeten verschijnen, tijdig aan de betrokken Militie-commissarissen worden toegezonden, daaronder begrepen die, door de buitenlands zeevarende van beroep overteleggen, zoo als zulks is verlangd bij Provinciaal Blad n°. 8 van 1840.

Art. 11. Zoodra door Z. M. de leden der Militie-raden zijn benoemd, zullen de belanghebbenden daarvan worden verwittigd.

Art. 12. De respective Besturen dezer Provincie worden uitgenoodigd en vermaand, om alle de voorschriften der wetten en de instructien, op de Nationale Militie gegeven, stiptelijk optevolgen, ten einde de belangen der Ingezetenen te kunnen behartigen, en daartoe voornamelijk ook te letten, dat geene stukken aan den Heer Militie-Commissaris worden ingezonden, dan die, welke letterlijk zijn ingerigt overeenkomstig met de modellen bij de wet gegeven, zonder daarin *eenige de minste bijschrijving hoe ook genaamd toegestaan.*

Art. 13. Tot voorkoming van alle verwarringen, welke uit eene niet letterlijke opvolging der onderscheidene modelschriften, bij de wet voorgeschreven, zouden kunnen ontstaan, zijn dezelve ter drukkerij van de Heeren *J. Enschedé en Zonen*, te Haarlem, vervaardigd, en voor de Besturen verkrijgbaar gesteld.

En zal dit besluit alomme binnen deze Provincie worden gepubliceerd en aangeplakt, waar zulks te doen gebruikelijk is, en daar te boven geplaatst worden in de Couranten der Steden Amsterdam en Haarlem.

Haarlem, den 2den December 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd,
VAN EWIJCK.

Vijfentwintigjarige Echtvereeniging:
KLAAS SCHENK
en
SYBREGT JES.
KOOG AAN DE ZAAN, 6 December 1852.

25jarige Huwelijksvereeniging van
J. D. EVERS,
Kapitein bij het 5de Regt. Inft., en
C. H. BOON.
HEUSDEN, den 8sten December 1852.

*** Op den Huize *Over-Holland*, beviel heden voorspoedig van eene DOCHTER, Vrouwe *H. S. W. RöELL*, geliefde Echtgenoote van A. H. CLIFFORD.
LOENEN AAN DE VECHT, 3 December 1852.

*** Heden beviel van eenen ZOON Vrouwe *F. A. S. SCHOVEL*, geb. *PIT*.
AMERSFOORT, 4 December 1852.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON *H. G. P. W. SCHOONENBERG*, geboren *HEIMANS*.
UTRECHT, 4 December 1852.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *JACOBA VISSER*, geliefde Echtgenoote van W. A. HARTOG.
SLIEDRECHT, 4 December 1852.

*** DELFT, 4 December 1852. Bevallen van eene DOCHTER Vrouwe *J. C. E. VAN CATTENBURCH*, geboren *VAN CATTENBURCH*.

*** Bevallen van eene DOCHTER *MARIA ELIZABETH ADRIANI*, geliefde Echtgenoote van
AMSTERDAM, D. P. C. LEDEBOER.
4 December 1852. Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON Vrouw *M. A. E. DEL CAMPO* genaamd *CAMP*, geb. *VAN RAPPARD*.
HAARLEM, 4 December 1852.

*** Heden beviel van eenen ZOON *J. M. SPANJAARD*, geliefde Echtgenoot van
MEDEMBLIK, Doctr. R. H. BROERS.
5 December 1852.

*** Op heden is zeer voorspoedig bevallen van een' ZOON *C. W. DIBBITS*, geliefde Echtgenoote van
A. A. GELPKE.
BREDA, den 6den December 1852.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER *J. C. LEEMBRUGGEN*, geliefde Echtgenoot van
ROTTERDAM, CHRISTIAAN PLUYGERS.
6 December 1852.

*** Bevallen van eene DOCHTER *W. F. A. VAN DER BREGGEN*, geliefde Echtgenote van
UTRECHT, C. B. VAN DER BREGGEN,
7 December 1852. 1e Luitn. 1e Reg. Inft.

*** Op den 30sten November 1852 overleed te BORNE, in den ouderdom van juist 70 jaren, Mr. GERHARD JOAN OTTO DORIS DIKKERS, in leven Betaalmeester enz., in het Arrondissement Almelo.

*** Het ZOONTJE, bij welks geboorte wij ons den 17den November jl. mogten verheugen, werd ons heden, tot onze droefheid door den dood ontnomen.
H. P. ABRAHAMS.
J. W. ABRAHAMS OUDRAAT.
MIDDELBURG, den 1sten December 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Op den 2den December 1852 overleed te GORINCHEM, in den ouderdom van 21 jaren, A. M. P. BRADE, tweede Luitenant bij het vijfde Regiment Infanterie.
Eenige kennisgeving voor Vrienden en Bekenden.

*** Heden overleed, tot diepe droefheid van mij en mijne Kinderen, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer DIRK GREEUW, in leven Onderwijzer der Jeugd alhier, in den ouderdom van 66 jaren. AAGJE KOOYMAN,
GROET, Wed. *D. Greeuw.*
2 December 1852.

*** Heden overleed in den ouderdom van 63 jaren, Mevrouw de Weduwe C. SUWERKROP, geb. S. R. HEYMAN.
J. RAHUSEN,
Exec. Testamentair.
AMSTERDAM, 2 Dec. 1852.

*** Heden overleed tot onze diepe droefheid, ons jongste Kindje, CHRISTIAN FRIEDRICH, ruim 13 maanden oud. J. H. LEHMANN.
ZEIST, A. P. LEHMANN,
4 December 1852. COSTERMAN.

*** Heden overleed plotseling, tot onze innige droefheid, onze veel geachte Vader en Behuwd-Vader, de Heer PETRUS VAN NIEKERKEN, in den ouderdom van 84 jaren. M. A. VAN NIEKERKEN.
UTRECHT, M. M. VAN NIEKERKEN,
5 December 1852. VAN EYCK.
Algemeene kennisgeving.

*** Naar een' langdurig maar geduldig lijden, overleed heden in den ouderdom van bijna 68 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer J. P. FEITNER, gepensioneerd Rijks-Ambtenaar der eerste Klasse bij de In- en Uitgaande Regten te dezer Stede; diep betreurd door mij en mijne Kinderen. M. PIEKAAR,
HAARLEM, Wed. *J. P. Feitner.*
5 December 1852.

*** Heden morgen overleed, na een kortstondig lijden, voorzien van de HH. Sacrementen der stervenden, in den ouderdom van bijna 64 jaren, onze hartelijk geliefde Moeder, MARIANNA WEYLL, Weduwe van den Heer *C. H. Bresser.* H. E. E. BRESSER,
NIJMEGEN, *uit aller naam.*
den 6den December 1852. Algemeene kennisgeving.

*** Mijn eenige Zoon FREDRIK, overleed heden, in eenen leeftijd van 35 jaren, lijdende aan eene Borstaandoening sedert eenige dagen.
Betreurd door mij en mijne eenige Dochter, vertrouwen wij, dat de Godsdienst onze droefheid mag leenigen.
AMSTERDAM, M. OFFERMAN,
6 December 1852. Wed. *J. Verroort.*

*** Heden overleed alhier, Vrouwe SOPHIA CATHARINA STÜLER, Weduwe den Wel-Edelen Heer *Hendrik Johannes Engel Mulder.*
HAARLEM, WILLEKES MACDONALD,
6 December 1852. Executeur-Testamentair.

*** **ADVERTENTIE.**

Commissarissen over den *Mac-Adam-weg* van *Sneek* op *Bolsward*, brengen bij deze ter kennisse, dat van de Geldleening ten behoeve van dien Weg, zijn uitgeloot de AANDEELEN N°. 27 en 47, welke Obligatien alzoo voorzien van de onverschenene Coupons, na den 1sten Januarij 1853 ter betaling kunnen worden aangeboden bij den ondergeteekende, ten Gemeente-huize van Wonseradeel te Bolsward.

Bolsward, den 4den December 1852.

De Commissarissen voornoemd, en namens dezelven,
J. BINKES, Secretaris.

*** Op eene School in de nabijheid van Rotterdam, verlangt men tegen pmo. Maart: Een ONDERMEESTER van eenigen Rang. Kennis aan de Fransche Taal of aan de Muzijk, zal tot aanbeveling strekken. Brieven *franco*, onder Letter H., bij den Boekhandelaar P. J. PERSIJN, te Hoorn.

*** J. P. C. DE KLEIN, Apoth. te Leiden, vraagt een' LEERLING van de Prot. Godsd., wien de gelegenheid zal gegeven worden de Chem. en Botan. Lessen waar te nemen.

*** Een fatsoenlijk Meisje, van de H. G., de Fransche Taal magtig, wenschte gaarne als BONNE geplaatst te worden. Men zal minder op Salaris dan op eene goede behandeling zien. Adres met *franco* Brieven, onder Letter V., bij den Boekhandelaar A. H. BAKHUYZEN, te s Gravenhage.

*** Men vraagt in eene Provincie Stad, als *Gouvernante* bij twee jonge Meisjes, eene JUFVROUW van goeden Huize en Protestantsche Godsdienst, niet beneden de 25 jaren, de geschiktheid hebbende om bij de Fransche en Engelsche Talen en Vrouwelijke Handwerken, ook de Piano te onderwijzen. Adres, onder Letter D., *franco* Brieven, bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD EN ZOON, Beursstraat, E. 188, te Amsterdam.

*** Men vraagt tegen ruim loon, in Noord-Holland, voor een klein Gezin: Eene stille, zindelijke DIENSTBODE, liefst niet beneden de 30 jaren, H. G., welke een Burgerpot kan koken, al het Huiswerk verrigten en de geheele behandeling der Wasch op zich kan nemen, om den 15den of 20sten dezer in dienst te treden. Alleen op diegenen welke bewijzen van goed gedrag, trouw en eerlijkheid kunnen overleggen, zal regard geslagen worden. Adres met *franco* Briefjes, onder Letts. M. H., bij den Boekhandelaar C. G. VAN DER POST, Kalverstraat te Amsterdam.

*** *On demande dans les environs de la Haye, une BONNE française, pour soigner des Enfants, ayant déjà servi et munie de bons certificats. s'Adresser sous Lettr. L., au Libraire BELINFANTE.*

*** *Un PROFESSEUR, de bonne famille, muni d'un acte d'admission pour ce pays, sachant parler avec la même facilité le Français, le Hollandais, l'Anglais et l'Allemand, désire être placé, vers le mois de Février prochain, comme Gouverneur ou dans un pensionnat. Il enseigne le Latin, le Grec, les Mathématiques, la Géographie et l'Histoire. 's Adresser franco sous les initiales A. A., chez les Libraires A. VAN HOOGSTRATEN et FILS à la Haye.*

*** **PUBLIEKE AANBESTEDING VAN GRANEN, ten dienste der Garnizoens Bakkerij te Haarlem.**

Op Donderdag den drie en twintigsten December 1852, des middags ten 12 ure, zal op het Bureau van den Luitenant-Kolonel, kommanderende het Depot van het 6e Regiment Infanterie, belast met het toezigt over genoemde Bakkerij, op den Koudenhorn, alwaar de voorwaarden van heden af aan zullen ter lezing liggen, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, worden Aanbesteed, het leveren van:

Drie Lasten jarige *Zeeuwsche* TARWE, wegende minstens 74 ponden
Een en een halve Last jarige *Rhijn* TARWE, wegende minstens 77 ponden
} het Mud.

Wordende aan de gegadigden tevens kennelijk gemaakt, dat de verzegelde Inschrijvings-Biljetten van elk Graansoort, moeten verzeld gaan, van gecachetteerde en even als de Inschrijvings-Biljetten gemerkte Monsters der Graansoorten welken men aanbied.

De Luitenant-Kolonel voornoemd,
J. J. DU MOULIN.

*** Door toevallige omstandigheid, wordt te KOOP aangeboden: Eene welbeklante APOTHEEK, met HUIS en ERF, gelegen in eene der volkrijkste en bloeijendste Steden der Provincie Gelderland. Die genen, welke hierop reflecteren, worden verzocht zich met *franco* Brieven te adresseren, onder Letters Y. Z., bij den Boekhandelaar J. NOORDENDORP, te Amsterdam.

*** Door vertrek naar elders UIT DE HAND TE KOOP, in eene der voornaamste Steden van Noord-Holland: Eene welbeklante METSELAARS- en STEENKOOPERS-AFFAIRE, met zeer logeable HUIZINGE, groote PAKHUIZEN enz. Aanvrage met *franco* Brieven, onder de Letters A. B., bij J. H. KNOOP, Donkere Sparen te Haarlem.

*** UIT DE HAND TE KOOP: Eene nieuw getmetselde KOESTAL, ingerigt voor 20 Koeijen, met over denzelven loopende Hooizolder, alsmede eene Houten Kalverschuur op Steenen Voet, met 20 afgeslotene en afgescheidene Mesthokken, beiden om verplaatst te worden. Te bevragen in *persoon* of met *franco* Brieven, onder Letter A., bij A. v. D. ZAAL, Mr. Timmerman, te Lisse.

*** UIT DE HAND TE KOOP: een HUIS met grooten Tuin, geschikt tot *Zomer- en Winter-Verblijf* of tot *Bloemisterij*, gelegen buiten eene der Hoofdpoorten der Stad Haarlem, aan het Water. Te bevragen bij J. VAN EK, Timmerman aldaar. Brieven *franco*.

*** **UIT DE HAND TE KOOP:**
Eene ZEEPZIEDERIJ met WOONHUIS en PAKHUIZEN, binnen de Stad Medemblik. Te bevragen bij de Notaris C. J. MERENS, aldaar.

*** **WORDT GEVRAAGD:**
ter overneming in eene kleine Stad, of op een Dorp, eene AFFAIRE in *Kruidenierswaren*, *Tabak* en *Sigaren*, welke een fatsoenlijk burgerlijk Bestaan oplevert. Adres Letter X., aan den Boekdrukker P. A. DE JONG, Turfstraat te Arnhem. Brieven *franco*.

*** **DROOGERIJEN EN VERFWAREN.**
In eene der Zuid-Hollandsche Steden, wordt tegen Mei e. k. ter overneming aangeboden: Eene nog in werking zijnde beklante DROOGIST en VERFWINKEL, welker opstand en gunstige gelegenheid tevens zeer gemakkelijk tot eene *Apotheek* is interigten. Het huis op een der beste standen geplaatst, is door deszelfs ruime localiteit ook tot vele andere zaken geschikt, en kan door de belanghebbenden in huur of in koop worden overgenomen. Die hierop reflecteren gelieven zich te adresseren met *franco* Brieven onder de Letters K. W., bij den Boekhandelaars VAN DER MEER & VERBRUGGEN, te Rotterdam.

*** **PUBLIEKE VERKOOPING.**
Op Vrijdag 10 Dec. 1852, des voormiddags ten 10 ure, op de Hofstede *Hilverbeek*, te 's Graveland, ten overstaan van den Notaris A. PERK, van 10 à 20 zware BEUKEN-, eene groote partij SPARREN-, EIKEN-, IEPEN-, ABEELEN- en zware POPULIEREN BOOMEN, 1 extra zwaren LINDEN BOOM, benevens eene aanzienlijke partij zwaar EIKEN-, ELZEN- en ander HAKHOUT.

*** HOUTVERKOOPING te Zuidschalkwijk, in *het Groote Bosch*, op *Zaturdag* 11 *December* 1852, des morgens om 10 ure, van eene groote Partij zwaar ESSCHEN-, ELZEN- en WILLIGEN-HAKHOUT. Kunnende te Water en te Land vervoerd worden.

*** HOUTVEILING op de Hofstede *Spaarnberg* en op *Bleekenhoren*, achter de Zandpoort, onder Velsen, op Zaturdag den 11den December 1852, van zwaar HAKHOUT van allerlei soort, alsmede POPULEN STAMMEN en HAGEN.

*** HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Zanen*, onder Schooten, van eene groote partij EIKEN-, ESSCHEN-, ELZEN- en IEPEN-HAKHOUT, op Donderdag den 16den December 1852, des voormiddags ten 10 ure precies.

*** Op Maandag den 13den December 1852, des voormiddags ten tien ure, zal door G. BOLDINGH, Notaris te Hoorn, in de Herberg, genaamd *de Ridder Sint Joris* te Berkhout, publiek ter verkoop worden gepresenteerd:

Eene HUISMANSWONING, met twee SCHUREN, ERF, WERF, en circa 20 Bunders uitmuntend WEILAND, aan elkander gelegen aan den Mac-Adams-Weg, te Berkhout, welke eerst in Percelen en daarna in Massa zullen worden gepresenteerd.

Nadere informatiën zijn inmiddels te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris, aan het Groote Oost te Hoorn.

*** N. J. VAN BEMMEL, J. H. BRINKMAN, J. VAN DER VLUGT en T. A. LIWIJN Makelaars, presenteren (als lasthebbenden van hunne Principalen) in openbare veiling te verkoopen, op Vrijdag den 24sten December 1852 (zijnde *Kers-avond*), in het Logement *den Gouden Leeuw* te Haarlem, ten overstaan van den te Bloemendaal standplaats hebbende Notaris J. L. TER HOFFSTEEDE:

N°. 1. Een kapitaal WINKELHUIS en ERVE, staande en gelegen aan de Oostzijde van, en in het beste gedeelte der Groote Houtstraat, op den hoek van de Oude Gracht te Haarlem, voorzien van eenen allerdoelmatigst met sierlijke Buiten- en Binnen-Kasten ingerigten Winkel, en diverse Kamers, Pakhuis en twee ruime Kelders: alsmede een geheel vrij Bovenhuis met aparte ingang in de Groote Houtstraat, en bevattende drie modern ingerigte Voorkamers, allen van Stookplaatsen voorzien, eene met vele gemakken ingerigte Keuken met Pompwaterspomp en verdere Commoditeiten, en hooger luchtige Zolder. Geteekend Wijk 3 N°. 612, en bij het Kadaster bekend in Sectie D. N°. 949, ter grootte van 1 R. 90 Ellen.

Dit Perceel is te bezigtigen des Maandags van iedere week mits vooraf belet vragende.

Ten overstaan van den Notaris Mr. H. A. F. D. VAN MEEUWEN:

N°. 2. Een HUIS en ERVE aan de O. Z. van de Achterstraat over de Barnesteeg te Haarlem: get. Wijk 2 N°. 299, Kadaster Sectie D. N°. 2345, groot 69 Ellen.

Breeder bij Biljetten en informatiën bij gemelde Makelaars, zullende de Bewijzen van Eigendom en Veilconditiën drie dagen vóór en op den Verkoopdag te zien zijn, ten Kantoren van de Notarissen voornoemd.

*** De Notaris VAN ITTERSUM, zal op Dingsdagen 28 December 1852 en 11 Januarij 1853, telkens des middags ten 12 ure, in het Logement *het Oude Kromhout* te Brummen, publiek veilen en verkoopen:

Eene voor weinige jaren geheel nieuw gebouwde HEERENHUIZINGE, waarin 6 Beneden- en 1 Bovenkamer, Keuken, Kelder, Waschkamer, Bergplaats, ruime Zolder, Welwaterpomp en verdere Gemakken. Voorts TUIN met Vrucht- en andere Boomen en een akker BOUWLAND, alles alleraangenaamst gelegen bij elkander aan den Rijksstraatweg, onder de Gemeente Brummen, in de Buurtschap Rhienderen: te zamen groot 36 Roeden, 65 Ellen. Kadastraal bekend Sectie E, N°. 394, 395, 396 en 866.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris. Brieven *franco*.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

in *het Heeren-Logement* aan den Burg binnen Leyden, bij opbod, op Zaturdag den 8sten Januarij en bij afslag, op Zaturdag den 15den Januarij 1853, telkens des avonds ten 6 ure, van:

De vereenigde BUITENPLAATSEN *STADWIJK EN VEELZIGT*, met derzelver Heerenhuizing, Tuinmanswoning, Koepel, Schuitenhuis en Volière, alleraangenaamst gelegen en staande aan den Straatweg, van Leyden naar Utrecht, nabij de Stad Leyden, onder de Gemeente Soeterwoude, strekkende tot achter aan het Jaagpad, langs den Rijn, waarover men een bijzonder fraai uitzigt heeft. En voorts de bij gemelde Buitenplaats, aan de overzijde van den Straatweg behoorende uitmuntende Moestuinen, Boomgaarden, opgaand Geboomte, Schuur en Loodsen, kostbare Perziken- en Druivenkasten, fraaije Heiningen en Schuttingen met keurige Vruchtboomen, al hetwelk in 4 Percelen zal worden geveild en te zamen groot is 4 Bunders, 46 Roeden en 47 Ellen.

Voorts binnen Leyden.

Een zeer groot kapitaal HEERENHUIS met ERF en TUIN, staande aan de Nieuwsteeg en uitkomende zoo op het Pietershof als in de Heerensteeg, hebbende in het geheel 9 Kamers en verdere goede offices en groot Achterhuis met ruime Zolders, geteekend Wijk IV, N°. 721.

En nog op Regterlijke authorisatie.

Een groot, ruim, hecht en sterk WINKELHUIS, vroeger als *Kaarsenmakerij* en later als *Kruideniers-Affaire* gebezigd, staande en allergunstigst gelegen op het beste gedeelte van den Winkelstand aan de Botermarkt, geteekend Wijk IV, N°. 5.

Alles breeder bij aangeplakte Biljetten omschreven.

Te bezigtigen de Buitenplaatsen en Moestuinen dagelijks, des middags van 12—3 ure, op aanvrage bij den Tuinman op de Plaats woonachtig en het Heerenhuis en Winkelhuis, des Donderdags en Vrijdags vóór de veiling en toewijzing van 10—12 en 2—4 ure, en vroeger op dezelfde dagen mits voorzien van Toegang-Biljetten, af te geven door den Notaris.

En zijn nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. H. OBREEN, te Leyden, alwaar de Veilconditiën 8 dagen te voren ter lezing zullen liggen, en ten wiens Kantore tusschen de veiling en toewijzing, Verhoogingen kunnen worden genomen, tegen genot van *een vijfde* der verhooggelden.

*** Bij W. F. STRAMROOD, te Wijk bij Duurstede, kwam zoo even van de pers:

1°. W. CARO, **Grieksche Spraakleer.** Boek I. Groot 8vo. . . . . *f* 2,40.

2°. W. J. A. MULDER, **Gelegenheids-Versjes** voor Kinderen van meerdere en mindere ontwikkeling. Kl. 8vo. . . . . 30 Cts

3°. **Verschilpunten der Protestantsche en Roomsch-Katholijke Kerk,** voorgesteld in Vragen en Antwoorden, door D. TH. F. G. LISCO, Predikant te Berlijn. Voorafgegaan door eene korte schets van de *Geschiedenis der Christelijke Kerk*, door E. STILLER, Predikant te Hamburg. Bewerkt ten dienste van Catechisatien en Huisgezinnen in Nederland. Postform. 15 Cts. en bij de 25 à 11 Cts.

*** Door W. H. VAN HEYNINGEN, te Utrecht, is verzonden: De eerste Afl. van het

PANTHEON.

TIJDSCHRIFT

TER VERSPREIDING VAN

NUTTIGE KENNIS.

GEWIJD AAN LETTERKUNDE, SCHOONE KUNSTEN, LAND- EN VOLKENKENNIS, REIS- EN LEVENSBESCHRIJVINGEN, STAATHUISHOUDKUNDE EN ALLE NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN IN HARE BETREKKING TOT HET DAGELIJKS LEVEN.

IN VIER EN TWINTIG AFLEVERINGEN.

INHOUD VAN HET EERSTE NOMMER.

Blz.

AAN ONZE LEZERS. *Een woord tot inleiding*, door DE REDACTIE . . . . 1.

LETTERKUNDE. *De Literatuur en hare verhouding tot de beschaafde zamenleving van onze dagen*, door J. H. GUNNING JR. . . . . 4.

NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN. *Aard en waarde van de wetenschap der Natuur*, door W. A. J. VAN GEUNS . . . . 13.

Schetsen uit het gebied der toegepaste Scheikunde, door J. W. GUNNING . . . . 23.

SCHOONE KUNSTEN. *Algemeene opmerkingen over Toonkunst*, door J. T. *Inleiding* . . . . 30.

WIJZE VAN UITGAVE.

Van dit tijdschrift zullen **Maandelijksch twee** Afleveringen het licht zien, die ieder 32 compres gedrukte Bladzijden zullen bevatten.

Aan de uitvoering zal veel zorg worden besteed, waarom het met eene geheel nieuwe letter op goed Velin papier wordt gedrukt.

De prijs van ieder nummer is slechts **VIJF EN TWINTIG CENTS;** neemt men den druk in aanmerking dan is dit de helft van den gewonen prijs.

Men abonneert zich alom voor een geheelen Jaargang.

Ieder Jaargang vormt twee flinke Boekdeelen van 24 vellen druks elk.

DE VOLGENDE NOMMERS ZULLEN ONDER MEER BEVATTEN:

SCHOONE KUNSTEN. Over de Teeken- en Schilderkunst, haar waarde voor Wetenschap en Industrie, en haar invloed op beschaving, door W. B. STOOF.

LAND- EN VOLKENKENNIS. I. Iets over Kieuw. II. Eene reis op de Missisippi. Schets uit het werkelijk gedeelte van Amerika.

LEVENSBESCHRIJVINGEN. Alexander von Humbolt, door W. A. J. VAN GEUNS.

STAATHUISHOUDKUNDE. Algemeene opmerkingen over Staatsschulden, Beurzen, Banken, Actiën, Fabrijken, Werktuigen, Overbevolking, Armoede.

NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN. I. De Dampkring, door L. MULDER. II. De Thonijnvisscherij in de Middelandsche-Zee, door W. A. J. VAN GEUNS. III. Wat leert de Zoölogie en op welke grondslagen berust zij? IV. Over Gletschers, naar Dr. OTTO ULE.

De Redactie zegt in haar Prospectus o. a.

Er bestaat te *Utrecht* sints eenigen tijd eene vereeniging, die overeenkomstig haar doel den naam draagt van: *Vereeniging ter bevordering van nuttige kennis.* Zoo ooit, dan is hierin het bewijs geleverd, dat men door zamenwerking van velen, in korten tijd iets nuttigs tot stand kan brengen. Men treft daar onder de vele leden menschen van allerlei stand en betrekking in de maatschappij aan en het behoeft dus geen betoog, dat de voordragten, die het overgroot aantal leden wekelijks tegen eene kleine jaarlijksche contributie kan bijwonen, dien ten gevolge over allerlei onderwerpen handelen.

Wat nu die vereeniging door mondelinge voordragt en aanschouwelijke proeven tracht te bereiken, stelt zich ons tijdschrift voor met *zijne* middelen, namelijk eene populaire schriftelijke uiteenzetting, waar het noodig is door figuren opgehelderd. De onderwerpen, ontleend aan het gebied der boven gemelde wetenschappen, zullen voornamelijk die daadzaken en bijzonderheden betreffen, wier kennis voor den algemeen-beschaafden mensch noodzakelijk is, terwijl hij ze toch zoo dikwerf mist. Alzoo grondigheid van inhoud aan populaire bevattelijkheid van vorm wenschende te paren, zal de Redactie zooveel mogelijk afwisselend kleine stukken mededeelen over *letterkunde*, *schoone kunsten*, *land-* en *volkenkennis*, *reis-* en *levensbeschrijvingen*, *staathuishoudkunde* en inzonderheid over zaken, behoorende tot het gebied der *natuurkundige wetenschappen* (natuurkunde; sterrekunde; scheikunde; natuurlijke beschrijving van onze aarde, waaronder natuurkundige aardrijksbeschrijving en meteorologie; natuurlijke geschiedenis van het planten- en dierenrijk) aan het dagelijksche leven ontleend.

De voorwaarden van inteekening zijn voorts zeer matig gesteld en elkeen is daardoor in de gelegenheid voor eene kleine geldelijke opoffering veel nuttigs en aangenaams in kort bestek bijeen te bekomen. Wij schrijven een tijdschrift ter verspreiding van nuttige kennis VOOR ELKEEN — moge het debiet leeren, dat wij ons plan goed hebben beraamd en uitgevoerd, dat het Nederlandsche volk belang stelt in hetgeen wij beoogen.

*** De ERVEN D. ONDER DE LINDEN EN ZOON, te Amsterdam, hebben alom verzonden:

Het NOVEMBER-NOMMER van de

BOEKZAAL DER GELEERDE WERELD,

en Tijdschrift voor de Protestantsche Kerken in het koningrijk der Nederlanden.

INHOUD.

Boekbeschouwing. Dr. *D. Schenkel*, de idee der persoonlijkheid. Door Mr. *H. J. Koenen.* — Bijbeloefeningen van *J. E. Voet van Kampen.* Door Dr. *F. C. van den Ham.* — Levensbeschrijving van Dr. *Claus Harms.* Door Ds. *L. J. van Rhijn.* — *S. Hofmeijr*, de Redevoeringen in de Vergaderingen van het Evangelisch Verbond in 1851. Door Ds. *J. J. van Toorenenbergen.* — Toespraak ter bevestiging van nieuwe Ledematen. Door *R.* — *J. Moll Jacobsz.*, een Wachtwoord in de dienst van het Godsrijk. Door Dr. *C. N. de Graaff.* — *Ad. Borgnet*, de Nederlanden onder Koning *Filips II.* Door Mr. *C. M. van der Kemp.* — Nederlandsche Geschiedzangen. Door denzelfden. — Eerste Grondbeginselen der Aardrijkskunde. Door *S.*

Mengelwerk. Een Wacht-dag uit de eerste Christentijden. Door *Elisabeth Johanna Hasebroek.* — Ootmoed. Door Dr. *Nicolaas Beets.* (Poëzy.) — Vaarwel aan *N. N. N.* Door *Albertine Kehrer.* (Poëzy.)

Kerkelijk gedeelte, enz. Kerkelijke Mededeelingen en Beschouwingen. De Redaktie aan de Lezers. — De voorwaarde van kerkelijke gemeenschap. — Kerknieuws [zoo volledig mogelijk.] — Berigten. — Correspondentie. — Letter-Nieuws.

Met ult. Januarij zal N°. 1 voor 1853 met *een geheel nieuwe letter* gezet verschijnen, tegen den geringen prijs van 30 Cents per Nommer (8 à 9 vellen druks), of *f* 3,60 per Jaargang, hetgeen voor p. m. **100** vellen druks wel *uiterst goedkoop* is.

*** Door H. R. van ELK, te Dordrecht, is op heden aan zijne Correspondenten verzonden:

DORDSCHE STEMMEN.

1e Aflevering.

Om de veertien dagen, en wel op Zaturdag, zal van dit Tijdschrift, gewijd aan de belangen van de Protestantsche Kerk, School en den Staat, een Nummer worden uitgegeven. De prijs is, op verlangen der Redactie, zeer min gesteld en is bepaald op *f* 2,50 per Jaargang, waarvoor de Inteekenaren ontvangen, 26 Afleveringen, in gr. 8°., benevens Titel, Inhoud en Omslag voor den completen Jaargang.

Inhoud van Nummer 1:

Inleiding. — Vreest God. Eert den Koning. — Christelijke Grondwet. — De Roomsche Kerk te Rome. — Mengelingen en Berigten.

*** Bij BROESE & COMP., te Breda, is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar:

DE KLEINE OORLOG, in zijne verschillende betrekkingen. Naar het Hoogduitsch van HEINRICH VON BRANDT, (Pr. Generaal-Majoor en Brigade-Kommandant.) Door J. J. VAN MULKEN, Luit.-Kolonel, Kommandant van het Instructie-Battaillon. Tweede druk. (Herzien naar de tweede vermeerderde Hoogduitsche Uitgaaf.) Met drie Plans . . . . à *f* 1,80.

Voorts wordt met veel succes door hen gedebiteerd:

I. DE OORLOG OP JAVA VAN 1825 TOT 1830. Hoofdzakelijk bewerkt naar de nagelatene Papieren van Z. Exc. den Luitenant-Generaal Baron MERKUS DE KOCK, door A. W. P. WEITZEL, 1e Luitenant bij de Jagers. Met eene Kaart van het Oorlogstooneel in Steendruk, en eenige Schetsen in Houtsnee. 1e Deel à *f* 3,90.

Het Tweede Deel is ter Perse.

II. VERHANDELING OVER DEN WEDERSTAND VAN BALKEN EN IJZEREN STAVEN, derzelver veerkracht in aanmerking nemende, naar aanleiding der latere Theoriën en Proeven. Door I. P. DELPRAT, Kolonel-Ingenieur. Met eene Plaat en twee uitsluitende Tabellen. Tweede vermeerderde druk.

In dezen tweeden druk is gebruik gemaakt van hetgeen over den wederstand der Balken in latere Geschriften is bekend gemaakt, alsmede iets bijgevoegd over den wederstand van staven tegen wringende krachten. à *f* 1,40.

III. OVER DE DRUKKINGEN OF BOTSINGEN DIE DE AFFUITEN ONDERGAAN, bij het ontbranden der ladingen in de daarop geplaatste Vuurmonden. Door denzelfden . . . . à *f* 0,90.

IV. OVER DE DRUKKING VAN AARDE TEGEN BEKLEEDINGS-MUREN, benevens ontwikkeling der voornaamste formulen voor de afmetingen dezer Muren. Door denzelfden . . . . à *f* 0,40.

V. OVER DE GRONDBEGINSELEN VAN HET ONDERRIGT EN DE TAKTIEK DER KAVALERIE, gevolgd door een woord over de Rijkunst . . . . à *f* 1,40.

VI. VELDDIENST VOOR ONDEROFFICIEREN EN MANSCHAPPEN DER KAVALERIE, door den Majoor J. C. FUNDTER . . . . à *f* 0,50.

VII. VELDDIENST TEN DIENSTE VAN DE ONDEROFFICIEREN DER INFANTERIE, bij het Nederlandsche Leger. Met vier Platen. Door J. J. VAN MULKEN, Luit.-Kolonel, Kommandant van het Instructie-Bataillon. 3e Druk . . . . à *f* 0,90.

*** **ETABLISSEMENT voor de ZEEVAART.**

Bij de Wed. G. HULST VAN KEULEN, wordt uitgegeven, geheel ten voordeele van het te Amsterdam op te rigten Zeemans-Huis:

GEBEDEN VOOR ZEELIEDEN, door Dr. E. B. SWALUE, *Predikant te Amsterdam.*

Te Haarlem bij JOH. ENSCHEDE EN ZONEN.